

POR LA AKTOJ DE LA ESPERANTOLOGIA KONFERENCO, VILNO 2005

Andreas Künzli (Svislando)

Metodikaj aspektoj en la projekto ‘Svisa Enciklopedio Planlingva’: Provo de komentita kontrol-listo

Enkonduko

La aktiva laboro de la movado por la disvastigo de neŭtrala universala lingvo (internacia planlingvo) en Svislando jam de kelka tempo atingis la duan jarcenton. En tiu konscio fortiĝis la deziro resumi kaj bilanci la ĝisnunan agadon de tiu periodo, kies specifa kaj unika idea historio estis plena je eventoj, sukcesoj, kulminoj, sed ankaŭ problemoj kaj fiaskoj.

La verko *Universalaj Lingvoj en Svislando* aŭ *Svisa Enciklopedio Planlingva* estis lanĉita kun la celo sisteme kolekti kaj prilabori faktojn kaj datojn el la historio de la planlingvaj movadoj en Svislando, antaŭ ĉio de Esperanto kiel ĝia plej grava reprezentanto, kaj disponigi ilin al la interesata publiko en formo de enciklopedio. Ĝiaj ĉefaj intencoj estas havigi al la esperantistoj, planlingvanoj kaj interlingvistoj, sciencecan referenclibron, krei impresan pruvilon por demonstri la ekziston de la planlingva realeco en Svislando.

Lige kun la ellaborado kaj produktado de tia verko aperas multaj metodikaj demandoj kaj teknikaj problemoj, kiujn necesas konsideri kaj adekvate solvi. Mi provas prezenti punkton post punkto, en la senco de komentita kontrol-listo, kiun starigi estas necese por tia projekto. (Ĉi tiu kontribuaĵo estas la koncizigita versio de la plena teksto, kiu aperas kiel metodika antaŭparolo en la enciklopedio)

Koncepto: Kiel koncepto de la projekto servas la enciklopedio, kiu montriĝas didaktike plej konvena kiel metodo por prezenti la ampleksan, multifacetan kaj heterogenan materialon. Laŭ difino enciklopedio celas kompletan kaj strukturitan prezentadon de la scioj pri iu temo kaj ebligu vastan superrigardon pri ĝi. Do laŭ sia strukturo aŭ koncepto enciklopedio diferencas sin de monografio aŭ disertacio. Ĝia avantaĝo estas, ke eblas priskribi la historion en mallongaj unuopaj tem-ĉapitroj. La ideo por ĉi tiu projekto estis donita de kelkaj jam ekzistantaj enciklopedioj kiel *Enciklopedio de Esperanto* (Kökény/Bleier 1933) kaj *Leksikono de aktivaj jugoslavaj esperantistoj* (Gjivoje 1985).

Kion la projekto celas kaj ne celas: La svisa enciklopedio ne pretendas esti plej konsekvenca aŭ elĉerpa, nek ambicias submeti al la leganto kompletan analizon aŭ sintezon pri la traktata temo. Ĝi ankaŭ tute ne celas profunde analizi la diversajn planlingvajn sistemojn el lingvistika vidpunkto. Se la enciklopedio tamen povos fari utilan kontribuon al la pluokupiĝado historiografia, sociologia kaj planlingvistika, kaj se ĝi povos disponigi al la planlingvanoj substancoplenan argumentaron por ilia laboro, tiam la celo de ĉi tiu enciklopedio estus plenumita.

Strukturo: Por la prezentado ŝajnis prudente apartigi la unuopajn planlingvojn unu de la alia, ekestis do la ĉefaj rubrikoj laŭ jenaj planlingvoj: Volapük, Esperanto, Ido, Occidental, Interlingua, kronologie laŭ la aperojaro de la koncerna planlingvo. Ene de tiuj rubrikoj la artikoloj, kiuj plejparte priskribas personojn kaj organizajn formojn, estas ordigitaj alfabete kaj laŭ frapvortoj. Se oni interesiĝas ekzemple nur pri la historio de la Esperanto-movado, oni do povos sendepende de la aliaj partoj utiligi nur tiun parton kaj laŭdezire eĉ

povas ignori aliajn partojn. Tamen mi varme rekomendas al la esperantistoj tralegi ankaŭ la rubrikojn pri Volapük, Ido, Occidental, Interlingua ktp. por pli bone kompreni la tutan movadon planlingvan kaj por formi sian propran opinion. Post la kvin ĉefaj rubrikoj sekvas ankoraŭ unu rubriko: interlingvistiko. Ĉi tie trovas lokon ĉiuj ceteraj temoj, kiuj estas traktendaj, inter alie la priskribo de ĉiuj efemeraj planlingvoj, kiuj estis inventitaj de svisoj aŭ publikigitaj en Svislando. En la sama rubriko troviĝas ankaŭ biografioj de renomaj lingvistoj-sciencistoj, kiuj montris viglan intereson pri la internacilingva demando. Ĉiu rubriko estas komencita per pli malpli detala enkonduko. Krom la biografioj mem kaj la artikoloj pri movadaj strukturoj laŭ lokoj aŭ regionoj (kantonj) kaj fakoj, estis inkluzivitaj en la Esperanto-movada parto de la enciklopedio ankaŭ apartaj ĉapitroj, ekzemple la temoj bibliotekoj kaj ekspozicioj, filatelo, gazetaro nacilingva, instruado de Eo, junularo, ĵurnalismo/ĵurnalistoj, kristanoj, literaturo beletra, naturamikoj, politiko, pseŭdonimoj, radio, Ruĝa Kruco, stenografio, stratoj/placoj/tabuloj/memorŝtonoj, turismo k.a. La biografioj kaj artikoloj estas kuntekste interligitaj per *grafika sageto*.

Titolo: Kiel titolo de la libro estis elektita *universalaj lingvoj* en Svislando, prefere al la iom pli sciencfaka termino *internaciaj planlingvoj*. Ĝenerale dirite ĉi tiuj du terminoj estas identaj (kvankam sciencistoj faras diferencojn). Ĉar la nocio ‘planlingvoj’ povas esti uzata ankaŭ por alispecaj ‘artefaritaj’ (aŭ ‘artaj’) lingvoj kiel ekzemple teknikaj aŭ komputilaj lingvoj, ‘neŭtralaj universalaj lingvoj’ en nia kazo signifas, sen miskompreno, tiajn internaciajn planlingvojn kiel Volapük, Esperanto, Ido, Occidental-Interlingue, Interlingua k.a.

Fontindikoj, bibliografio, nomindekso: La enciklopedio disponigas detalan fontindikaron kaj vastan bibliografion pri ĉiuj esencaj verkoj iel ajn en ligo kun neŭtralaj universalaj lingvoj, aperintaj ĉefe en Svislando aŭ aŭtoritaj de svisaj planlingvanoj. Indekso kun la plimulto de la menciitaj nomoj kaj kun la detalaj vivodatoj estas same trovebla en unuopa parto de la verko. Por nacilingvanoj, kiuj ŝatus pli bone kompreni la tekstojn en Esperanto, estis kompilita ampleksa vort-radikaro kun kelkcent Esperanto-radikoj kaj kun ilia traduko en la franca kaj germana lingvoj. Tiun ‘lego-ŝlosilon’ oni trovas plej fine de la enciklopedio.

Antologio: Integrita en la enciklopedio estas ampleksa *antologio* kun ‘klasikaj’ tekstoj en ties originala formo, kiuj koncernas la diskutojn pri la neŭtrala universala lingvo kaj kiuj estis verkitaj de signifaj personecoj. La tekstoj de la antologio sekvas en pluraj pecoj tra la enciklopedio teme seeble iom koheraj kaj kronologie laŭ jaro de publikigo. La marĝeno de la antologia parto estas markita per griza strio.

Biografiaj defioj: Kiel aparta ĝenro de la historiografio, la biografio priskribas la eksteran vivojn kaj la internan, spiritan-psikan evoluon de persono en ties privata, profesia, socia kaj kultura kunteksto. La biografio de ĉiu individuo estas unika, nek komparebla kun alies biografio, nek ripetebla en la historio. Verki biografion estas pli tikla kaj malfacila afero ol oni imagas. Biografio povas esti verkita laŭ diversaj manieroj aŭ vidpunktoj, kun diversaj celoj, intencoj kaj influoj, kun simpatio aŭ malŝato pri la biografiito. En biografio eblas prisilenti faktojn, bagateligi gravaĵojn aŭ manipuli la veron. Nia enciklopedio faras nek la unuan nek la alian. Al la nobla tasko de la historiisto apartenas prezenti ĉiun biografiitan personon en kiel eble plej ekzakta kaj pozitiva lumo. Tio ne signifas, ke oni devus rezigni pri kritikaj konsideroj. Ankaŭ tabuaj temoj ne malhelpu heligi la historion. Unuopaj aludoj pri la karaktero de aktivuloj estas sendube ankaŭ interesaj, ĉar ili klarigas multon pri la etoso en la planlingva(j) movado(j). Lige kun tiuj postuloj gravas zorge elekti informojn, seeble kontroli la fontojn, ekskludi kontraŭdirojn kaj dubojn, apartigi gravaĵojn de malpli gravaj sciigoj, strukturi la informojn por plifaciligi ilian komprenon. Ofte ne eblas kontroli la korektecon de ĉiuj fontoj, de kiuj oni dependas, kompari datojn, ciferojn kaj nomojn. Tial grandparte necesas simple fidi la fontojn, kiuj cetere ofte estas nekompletaj aŭ povas enhavi erarajn informojn. La troan detalecon en iuj momentoj oni povas pravigi per la aserto, ke eĉ se iuj informoj ŝajnas tro bagatelaj aŭ banalaj, ili povas esti almenaŭ iom interesaj.

En ĉi tiu enciklopedio, la homo, la individuo staras en la centro de la atento kaj intereso de la historia kunteksto, kun sia persona kaj profesia profiloj, sed ĉefe kun siaj meritoj por la planlingva movado. En la limoj de la protekto de donitaĵoj, privataj, familiaj kaj profesiaj detaloj estas emfazataj tie, kie ili havas signifon por pli bone percepti la tutecon de la biografiito. Multaj esperantistoj kaj aliaj planlingvanoj plenumis en sia privata kaj profesia vivo signifajn taskojn; ofte ili aktivis samtempe por diversaj idealismaj movadoj. Kutime en ilia privata aŭ profesia ĉirkaŭaĵo ilia esperantisteco ne estis konata aŭ menciata.

La enciklopedio povis kolekti kaj noti informojn pri ĉirkaŭ 500 personoj. Ofte estis nefacile aŭ tute neeble trovi sufiĉe da biografiaj donitaĵoj pri la planlingvaj kolegoj kaj koleginoj. Tial multaj aktivuloj estas prezentitaj ne en memstara biografio, sed menciitaj kadre de la tem-artikoloj, kiuj kronikas la lokan aŭ fakan agadon. Tiel espereble ĉiuj gekolegoj trovis en la libro sian indan lokon. Aliflanke, eĉ se rolis la kriterio eviti la redundancon, multaj samideanoj trovis duoblan, trioblan aŭ kvaroblan mencion, ĉar esperantistoj kutimas agadi samtempe en diversaj medioj. Estas do aparte interese fariĝi atestanto en la enciklopedio de la diversaj kunteksto, en kiuj la samaj personoj ludis rolon, kaj observi la ŝanĝiĝantajn kombinojn de persongrupoj laŭ fotoj. Ankaŭ aperis la demando, ĉu konkreta persono, kiu utiligas pseŭdonimon, estu prezentita unuavice laŭ la pseŭdonimo aŭ per la vera nomo. Ĉar en la daŭro de la verkado de la enciklopedio forpasis multaj vervaj samideanoj kaj sindonaj samideaninoj, kies memoron necesas teni en honoro, la enciklopedio estas dediĉita al ĉiuj forpasintaj planlingvanoj kaj esperantistoj.

Problemoj de la fontoj: La enciklopediaj tekstoj estis ellaboritaj surbaze kaj helpe de diversspecaj fontoj, unuagradaj kaj duagradaj. La esploroj estis komencitaj per enketo inter la esperantistoj kaj planlingvanoj mem, kiun la redaktoro realigis en la 1990aj jaroj; ili estis daŭrigataj pere de la konsultado de granda kvanto de fontoj kaj dokumentoj, kiuj estas arkivitaj ĉe Centro de Dokumentado kaj Esploro pri la Lingvo Internacia (CDELI) en La Chaux-de-Fonds. Diversaj kontaktoj, skribaj kaj telefonaj, korespondado kun parencoj de mortintaj aktivuloj kaj personaj vizitoj kompletigis la mankantajn sciojn.

Svislando ne estas etne homogena lando, sed nacio konsistigata unuavice el kvar ‘indiĝenaj’ gentoj (alemanoj diversidentaj kaj velŝoj konsistantaj el romandoj, itallingvaj tiĉinanoj kaj grizonanoj kaj romanĉoj diversdialektaj). Krome pli ol 20 procentoj de la loĝantaro de Svislando ne konsistas el denaskaj svisoj, sed estas eksterlandanoj. Oni ankaŭ ne forgesu la svisojn, kiuj elmigris al eksterlando kaj la eksterlandanojn, kiuj fariĝis svisaj civitanoj. Ankaŭ inter la esperantistoj kaj planlingvanoj troviĝas reprezentantoj de ĉiuj kategorioj. Ni esperas, ke homoj de ĉiuj menciitaj kategorioj estas sufiĉe reprezentitaj kaj ke ĉi tiu enciklopedio interesos, malgraŭ ĝia esence svisa fokuso, ankaŭ alilandajn legantojn.

Por ĉi tiu eldono ne estis konsiderataj la personaj korespondaĵoj de diversaj planlingvanoj aŭ esperantistoj, kies arkivaĵoj estas konservataj. Esplori kaj analizi tiujn arkivaĵojn estus (aŭ estu) la tasko de la studentoj pri la planlingva historio.

Pri objektiveco (ĝenerala komento): Objektiveco estas la bazo kaj kondiĉo por ĉiu scienca laboro. La strebado al objektiveco kaj scienceco formas la idealon de ĉiu serioza historiisto, eĉ se li konscias, ke tiu celo ne estas plene atingebla. Kiel jam Kókény/Bleier ankaŭ la redaktoro de ĉi tiu enciklopedio klopodis je plejble alta grado de fakteco surbaze de plej bona scio kaj konscienco, kiel diras germanlingvanoj. Pli alta objektiveco kaj neŭtraleco eble povus esti garantiata, se pluraj esploristoj venus, sendepende unu de la aliaj, al la samaj vidpunktoj kaj konkludoj, ol se unusola historiisto prezentas sian laborrezulton. Ĉiukaze neniu historiisto rajtas aserti, ke la rezulto de liaj klopodoj estas plene definitiva. La historiisto devas okupiĝi pri la kaŭzologio, por fine eltrovi la historian veron, sen apliki ideologian historiismon, sen transformi la historion al propagando, sen krei el ideologio eĉ utopion aŭ mitologion. Ne metafiziko, spekulacioj aŭ antaŭjuĝoj interesu la seriozan sciencan esploriston, sed ekzaktaj faktoj, empiriaj observoj, praktikaj spertoj. Historia scienco ne estu praktikata – aŭ misuzata - por manipuli la faktojn. Kelkfoje historiistoj

frontas la danĝeron beligi la historion, glorigi faktojn aŭ legendojn, eĉ kun plej noblaj intencoj. Ankaŭ la adeptoj de la planlingvoj ne estas liberaj de tiaj tentoj.

Aliaj planlingvoj krom Esperanto: Okazas malofte kaj estas nekutime, ke esperantisto verkas en Esperanto libron pri aliaj planlingvoj. Kvankam la enciklopedio traktas ankaŭ la historion de aliaj planlingvaj projektoj kaj kvankam en ĝi aperas ankaŭ tekstoj en aliaj neŭtralaj universalaj lingvoj, la enciklopedio estis verkita de homo, kiu konsideras sin ‘emocia’, eĉ pasia esperantisto (ekde 1979), kiu emancipiĝis de la malamo kontraŭ konkurencaj planlingvoj, montrante al ili intereson, toleron kaj respekton. Por partiano, kvankam ne fundamentista, de unu planlingvo eble estas tamen iom malfacile resti tute objektiva, senantaŭjuĝa kaj neŭtrala rilate la aliajn planlingvojn; ia subjektiveco ĉiam postrestas.

Ĉefa lingvo kaj ortografio: Konforme al la ĉefa celpubliko Esperanto estis elektita kiel ĉefa lingvo de la libro. Neniu serioza esploristo de la planlingva historio povas efektive labori sen sufiĉa kono de Esperanto kaj sen la baza kompreno de aliaj planlingvoj. Fundamentaj tekstoj nacilingvaj pri la problemoj de la neŭtralaj universalaj lingvoj enkonduku la enciklopedion kaj faru ke ankaŭ ne-esperantistoj povu informiĝi kaj kleriĝi pere de ĝi. La tekstoj en ĉi tiu enciklopedio estas laŭ nia opinio facile legeblaj. Koncerne la lingvan uzon, Svisa Enciklopedio Planlingva respektas la regulojn kaj principojn de la oficialaj fundamentaj referenclibroj de Esperanto. La relativa malgrandeco de la literoj de la tekstoj (Times New Roman 10) espereble ne estas handikapo por la okuloj de niaj pli aĝaj legantoj.

Minuskligo / majuskligo: Ĝenerale estas favorata la modera minuskligo ĉe la nomoj kaj titoloj ekzemple de organizoj, institucioj kaj asocioj. Alivorte: kie (laŭ ni) ne sentiĝis la nepra neceso aŭ bezono je majuskloj, tie aperas minuskloj. Tamen ne estis tro facile decidi tiun demandon (oni komparis la ĉi-koncernan uzadon ĉe nacilingvoj). Tial aperis ia kompromisa skemo, kiun ni provis konsekvenca adopti (mi rezignas ĉi tie pri detala pravigo aŭ komentado, ekzemploj aperas en la antaŭparolo de la enciklopedio):

Mallongigoj, citiloj, ktp.: En la tekstoj estas enkondukita specifa sistemo de diversaj mallongigoj kun la celo malŝarĝi la tekstojn de ofte ripetataj vortoj kaj por faciligi la legadon. Por ke la legofluo estu garantiata kaj ne malhelpata de kodoj pene kompreneblaj, la tro ofta uzo de mallongigoj tamen estas evitata. La liston de la mallongigoj aperas komence de la enciklopedio. La nomoj de eldonaĵoj kaj verkoj estas skribitaj *kursive*, same la nomoj de urboj, de ĉefaj lokaj aktivuloj kaj organizaĵoj, kiujn oni deziras emfazi. Titoloj de verk-artikoloj kaj kelkaj aliaj kazoj estas notitaj inter simplaj citiloj (‘’), tekst-citaĵoj aperas inter duoblaj citiloj („“). Diversaj propraj titoloj de la tipo Piazzetta Esperanto, gildejo Rebleuten, hotelo Metropol ktp. ne estas metitaj inter citiloj. *Citaĵoj* estas transprenitaj kaj konservitaj en sia originala formo.

Esperantigo de geografiaj terminoj: Pri la esperantigo de geografiaj nomoj (toponimoj) kaj personaj nomoj (‘personimoj’) estis decidita la ‘modera’ (aŭ ‘racia’) varianto. Kiel referencoj validas la principoj de Plena Ilustrita Vortaro (PIV) kaj Plena Analiza Gramatiko (PAG). PAG (kaj Zamenhof) konsideras, ke estus oportune konservi la duoblajn konsonantojn, precipe en tiuj kazoj, kie unuobligo prezentas malfacile rekoneblan aspekton. Dubindaj limkazoj estas ekzemple la versioj Bellinzono anstataŭ Belinzono (PIV), Rotterdamo anstataŭ Roterdamo (PIV), Finnlando (PIV) anstataŭ Finlando (Zamenhof/PIV), sekve apenzela anstataŭ apenzela ktp. En tiuj kazoj simple necesas trovi decidon por unu aŭ alia varianto. En la ĉapitroj pri Volapük, Ido, Occidental-Interlingue kaj Interlingua oni cetere ne renkontas esperantigitajn formojn toponimajn, maksimume en la adjektiva uzo. Al la demandoj kaj problemoj pri stilo apartenas ankaŭ la decido, ĉu skribi vortojn, kiuj konsistas el pluraj elementoj, kune aŭ per dividita streketo, kiel en la kazoj libro-recenzo, liber-ekonomia, sport-periodaĵoj, kontraŭ-argumento, mondhelp-lingvo, lingvo-uz(ad)o, kristan-demokrato ktp. Ĉi tiu regulo estas aplikata precipe kiam tiaj duoblaj vortkreaĵoj estas tro longaj (vd. PAG §14B). Koncerne la uzadon de la komo, ĉi tiu enciklopedio

sekvas la konsilojn de PAG, tamen konsiderante, ke Zamenhof lasis plenan liberecon al ĉiu esperantisto (,) uzi la komon laŭ la kutima praktiko de la propra gepatra lingvo. En kazo de dubo komo tamen estis metita.

Teknikaj defioj: Por priskribi la defiojn de la enciklopedia laboro, oni povus multe citi el la antaŭparolo de la *Enciklopedio de Esperanto* de Kőkény/Bleier de la jaro 1933. Jam tie estis farita la konstato, ke neniuj enciklopedioj povas kontentigi dezirojn ĉiufankajn aŭ povas esti perfekta. Ankaŭ la svisa enciklopedio estas la unua laŭ sia speco, kaj farante ĝin oni frontas vole nevole diversspecajn obstaklojn.

La ebleco redakti kaj pretigi ĉiujn tekstojn laŭ la elektronika maniero signifis grandiozan novan sperton. En tiu fazo disvolviĝis la dua redaktado de la enciklopediaj tekstoj, kio finfine kondukis nin al tre konvena solvo por la propraforta formatigo de la libro kaj produktado de la prespreta foliaro, eĉ se ne ĉiuj detaloj plene kontentige efektiviĝis. Kiam eĉ eblis eklabori per skanilo kaj bildprilaboraj programoj por povi mem trakti centojn da fotoj kaj bildoj, oni sentis kvazaŭ teknologian revolucion. Tamen la teknika pretigo de nia enciklopedio estis ĉio alia ol facila afero: prilabori la bildmaterialon estis tiktla kaj temporaba tasko, kaj ankaŭ la tekstprilabora programo Microsoft Word surbaze de la operacia sistemo Microsoft Windows montriĝis nesufiĉe taŭga por la formatigo de la paĝoj, kiuj devis esti konvertitaj al la Adobe-formato pdf.

Novaj eldonoj, akompanaj agadoj: Ekzistas la intenco iam aperigi kromkajero(j)n kun korektoj kaj kompletigoj. Imagebla por tiuj celoj estas ankaŭ la uzado de la interreto, precipe la retujo sub la TTT-adreso www.plansprachen.ch, kiu funkcias ekde julio 2005. Pere de tiu kanalo eblas ankaŭ mendi la enciklopedion.

Por ĉi tiu eldono mi rezignis fari detalan paĝindekson por registri ĉiujn menciojn de nomoj tra la tuta libro. La ekzisto de tia indekso estus sendube utila, ĉar la samaj nomoj aperas en la libro sur plej diversaj paĝoj. Ĉar fari tian indekson estas ne nur temporaba, sed ankaŭ iom erar-riska laboro, mi intencas starigi tiun indekson en trankvila momento nur post la apero de la libro. Interesataj uzantoj de la enciklopedio povos ricevi tiun indekson kiel suplementon al la enciklopedio kiam ĝi ekzistos.

Lige kun la enciklopedia laboro aperis la okazo prezenti la libroprojekton dum diversaj aranĝoj esperantologiaj kaj esperantistaj kaj fari prelegojn aŭ festparoladetojn (ekzemple: kolokvo CDELI La Chaux-de-Fonds 1994, GIL-konferenco Berlin 2001, Lucerna Esperanto-Societo 2002, SES-jarkunveno Basel 2003, jubileaj SES-kunvenoj en Rolle 2003 kaj Vevey 2004, UK Vilnius 2005, Bazela Esperanto-Societo 2005, GEA-kongreso Brunsviko 2006, UK Florenco kaj IJK Sarajevo 2006 ktp.). En pluraj festlibroj (Iltis, Blanke, Duliĉenko), sciencaj kajeroj (raporto pri sciencaj kolokvoj en CDELI, Beihefte/Kromkajeroj de Gesellschaft für Interlinguistik, Interlinguistica Tartuensis) kaj movadaj periodaĵoj (ekz. Svisa Esperanto-Societo informas) povis esti publikigitaj kelkaj kontribuajoj ligitaj kun la enciklopedia esplorado. Aliaj novaj aktivecoj espereble sekvos.

La intereso pri la projekto ĉie estis granda kaj vigla. Post multjara pacienca atendado de ni ĉiuj – kelkaj supozeble jam perdis la kredon - la libro finfine povas aperi! Mi ĝojas kaj samtempe bedaŭras, ke tiu projekto estas finita. La enciklopedio havigis dum multaj jaroj okupon intensan kaj fascinantan kaj donis multajn okazojn por esplori kaj pripensi planlingvajn temojn kaj realigi sciencajn ideojn. La 1an de junio 2006 la redaktado kaj formatigo de la enciklopedio estis finitaj. Danki al ĉiuj tiuj, kiuj estis rekte aŭ nerekte ligitaj kun la realigo de ĉi tiu libroprojekto, kiuj liveris interesajn dokumentojn, fotojn aŭ utilajn informojn, kiuj helpis, konsilis kaj apogis min en diversaj rilatoj kaj okazoj, estas mia unua devo kaj deziro.

Mi esperas, ke aliaj landaj agantoj imitos la ekzemplon de la Svisa Enciklopedio Planlingva.